

de temps per motius exclusivament econòmics, atesa la importància que adquirí el comerç de la llana i els importants ramats d'ovelles i cabres de què el Temple disposava. Per aquest motiu Diaz Manteca considera normal el preu que l'Orde pagà per aquest territori, si es té en compte l'extensió i la importància econòmica. El preu que pagà l'Orde fou de mig milió de sous, una quantitat molt elevada, certament.

Però centrem-nos ja en el

ment d'unes salines altament productives. A més, rebien Ares i les Coves de Vinromà, amb els seus extensos territoris i el seu potencial ramader, que començava a ser també un negoci important gràcies a la llana. D'altra banda, per al rei, no suposava un sacrifici gran desprendre's d'uns territoris, els castell de Peníscola, Ares i Les Coves, perquè els havia adquirits molt recentment per mà d'Artal d'Alagó, sense apenes compensació, més aviat com a conseqüència de

següent: el castell i la vila de Peníscola, amb els seus llogarets i vilatges, com també els termes i les pertinences dins d'ells; el castell i la vila d'Ares amb les masies i els llogarets del terme; així mateix, tota la tinença de les Coves de Vinromà amb les viles i els llogarets situats al terme, com ara la vila i el castell de les Coves, la vila de la Salzedella, la vila d'Albocàsser, la Vilanova, el lloc que es diu de la Serratella i el lloc que es diu Tírig, amb tots els llogarets, les alqueries i les masies que pertanguen als castells i als llocs esmentats. Se n'hi inclouen també d'altres menors i s'hi esmenten detalladament les fites que els limiten per tal d'evitar problemes posteriors. Deixant de banda els llocs, el rei concedeix també a l'Orde els peatges i les lleudes per terra i mar, l'herbatge, la pesca, la caça, els delmes, les primícies, els forns, els molins, etc., que posseeix als llocs esmentats.

Pel que fa a les Coves de Vinromà, quan passa a les mans del Temple, sembla que estava bastant poblat, amb dues-centes cinquanta cases més o menys. No podem dir exactament quines eren les possessions que l'Orde hi posseïa, però tenim dos documents que poden fer llum a la qüestió. El primer és la carta de poblament de les Coves, donada per Artal d'Alagó i la seua dona el dia 11 de novembre de 1281. S'hi consigna que el noble aragonés es reserva, per a ell i per als seus successors, els molins, els forns, les carnisseries, el mercat... Per un error de transcripció, sol mencionar-se, entre allò que Artal reté per a si i per als seus successors, una fàbrica de pisa, la qual cosa és una confusió amb el dret de monopoli sobre la ferreria o fàbrega.

També és important d'assenyalar ací que Artal diu en el document que també reté per a si i per als seus successors una plaça per fer construir un castell, i diu que la plaça és al cim de la vila, per la part del riu, tal

Culla.

tema que més ens interessa, a saber el pas del castell de les Coves a l'Orde del Temple. El Temple posseïa la ciutat de Tortosa, i sembla que el rei (Jaume II) volia que aqueixa vila passés a les seues mans, la qual cosa no resulta difícil d'entendre si tenim en compte la situació de la ciutat (a prop de la desembocadura de l'Ebre) i la gran importància que aquest riu tenia en aquella època per al transport de mercaderies, amb els guanys que els impostos sobre elles generarien, guanys que eren per als templers i que, sens dubte, el rei Jaume II desitjava.

Però el que també sembla clar és que els templers no es desprendrien d'aquesta possessió fàcilment, sense obtenir contrapartides importants i, potser, més avantatjoses. Si acceptaren la permuta, fou perquè, si perdien un port fluvial, en guanyaven un altre marítim (Peníscola), potser no tan important per al comerç, però que disposava per afegi-

les relacions tenses entre Artal i la Corona. Així és que amb dues parts -la Corona i l'Orde- quedaven satisfetes amb la permuta.

El document oficial de la permuta se signa a Tortosa, el 15 de setembre de 1294. Els templers cedeixen al rei la ciutat de Tortosa amb el castell, a més d'uns banys que l'Orde posseïa a la llotja de la ciutat i altres llocs menors del terme, com també els peatges i les lleudes per terra i mar, la utilització de la barca i el pont, les salines, etc.. Així doncs, el que fa l'Orde és lliurar a la Corona la jurisdicció i la senyoria sobre la ciutat i els habitants, com també tots els mitjans de generació i de recaptament d'imposts. Tanmateix, els templers no cedeixen a la Corona les possessions que tenien a la ciutat, a excepció dels banys, la qual cosa confirma la idea que els interessos que Jaume II tenia en el lloc eren exclusivament econòmics. Per la seua part, el rei ofereix al Temple el